

Vad man säger när man hör böneutropet

Baserat på Shaykh Ibn Baz fatwa samt kompletterande islamiska källor

Inledning

Adhan är en av islams vackraste stunder – fem gånger om dagen bryts världslivets brus av Allahs storhet som utropas från minareter runt om på jorden. Men adhan är inte enbart avsett för mu'adhdhinen som ropar. Det finns en hel sunna för den som *hör* adhan – ett svar, en bön och en du'a' – som Profeten ﷺ lärde sin umma och vars belöning är enorm.

Shaykh 'Abd al-'Aziz Ibn Baz (rahimahu Allah) besvarar i denna fatwa två precisa frågor: vad tillägget *"sannerligen, Du bryter inte ett löfte"* har för status i du'a'n efter adhan, och vad som sägs vid iqamah. Svaret är baserat på noggrann hadith-granskning och illustrerar hur islamisk lärdom alltid väger bevis mot bevis.

Del 1 – Att upprepa efter mu'adhdhinen

Grundregeln

Den grundläggande sunnan är att den som hör adhan upprepar varje fras

efter mu'adhdhinen. Profeten ﷺ sade:

"När du hör böneutroparen, upprepa då vad han säger." (Sahih al-Bukhari, 611; Sahih Muslim, 383)

Detta är en tydlig och stark uppmaning. Imam al-Nawawi kommenterar i Sharh Sahih Muslim att denna upprepning är sunnah mu'akkadah och att den som hör adhan utan giltig anledning låter bli att svara missar en stor belöning.

Undantaget – Hayya 'ala al-salah och Hayya 'ala al-falah

Vid de två fraser där mu'adhdhinen säger *"Kom till bönen"* och *"Kom till framgången"* gäller ett undantag. Här upprepar man inte mu'adhdhinen – utan säger istället:

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ "La hawla wa la quwwata illa bi-llah" "Det finns ingen kraft och ingen styrka utom hos Allah."

Beviset är 'Omar ibn al-Khattab (radiya Allahu 'anhu) som berättar:

"När Profeten ﷺ hörde böneutroparen upprepa vad han sade, och när han hörde: 'Kom till bön, kom till framgång' sade han: 'Det finns ingen kraft och ingen styrka utom hos Allah.' Sedan upprepade han vad böneutroparen sade till slutet. Därefter sade han: 'Den som säger detta från sitt hjärta kommer att träda in i Paradiset.'" (Sahih Muslim, 385)

Ibn al-Qayyim förklarar i Zad al-Ma'ad varför man säger just denna fras här: kallelsen *"Kom till bönen"* är en påminnelse om att bönen kräver Allahs hjälp och styrka – utan Hans bistånd kan ingen resa sig och stå inför Honom. Orden *la hawla wa la quwwata illa bi-llah* är bekräftelsen på denna sanning.

Fajr-adhanets tillägg

I Fajr-adhanet tillkommer frasen *"Bönen är bättre än sömnen"* (al-salatu

Vad man säger när man hör böneutropet

khayrun min al-nawm). Hanbalitisk och Shafi'itisk rättsskola, samt Imam al-Nawawi, anger att man vid denna fras svarar med samma ord:

*"Sadaqta wa bararta" - "Du har talat sanning och gjort gott."
(Återgivet av Ibn al-Qayyim i Zad al-Ma'ad)*

Del 2 – Bönen för Profeten ﷺ och du'a'n efter adhan

Beordrad sunnah

Efter att ha upprepat adhanet instruerade Profeten ﷺ den troende att be för honom:

"Om du hör böneutropet, säg då vad böneutroparen säger, be sedan för mig – för den som ber för mig en gång sänder Allah tio böner över honom. Be sedan Allah att Han gör mig till en medlare, för det är en plats i Paradiset som inte passar för någon annan troende, och jag hoppas att jag kommer att vara den. Så den som ber om min medling – min medling kommer att tillåtas för honom." (Sahih Muslim, 384)

Belöningen är dubbel: tio salawat från Allah för varje enstaka salawat man sänder på Profeten ﷺ, och rätten till hans shafa'ah (medling) på Domedagen.

Den stora du'a'n – med eller utan tillägget?

Profeten ﷺ lärde följande du'a' att läsas efter bönen för honom:

Arabiska:

اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ وَابْعَثْهُ مَقَامًا
مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ

Translitteration:

Allahumma Rabba hadhihi al-da‘wati al-tammah wa al-salati al-qa‘imah, ati Muhammadan al-wasilata wa al-fadilah, wa ib‘ath-hu maqaman mahmūdan alladhi wa‘adtah

Översättning:

*”O Allah, Herre till denna fullkomliga kallelse och den förestående bönen, bevilja Muhammad al-wasilah och äran, och höj honom till den prisvärda position som Du har lovat honom.”
(Sahih al-Bukhari, 614 & 4719 – från Jabir ibn ‘Abdullah)*

Frågan om tillägget

Frågeställaren undrar om man ska lägga till:

”...innaka la tukhliful mi‘ad” – ”sannerligen, Du bryter inte ett löfte.”

Ibn Baz svarar att al-Bayhaqi har återgett detta tillägg med en **god kedja av återberättare** (isnad jayyid) från Jabir ibn ‘Abdullah i Sunan al-Bayhaqi (nr 1972). Tillägget är alltså autentiskt återgivet och det är tillåtet och föredraget att använda det. Den fullständiga du‘a’n blir då:

*Allahumma Rabba hadhihi al-da‘wati al-tammah wa al-salati al-qa‘imah, ati Muhammadan al-wasilata wa al-fadilah, wa ib‘ath-hu maqaman mahmūdan alladhi wa‘adtah — **innaka la tukhliful mi‘ad***

”...sannerligen, Du bryter inte ett löfte.”

Shaykh Ibn Baz bekräftar att det är tillräckligt att stanna vid den bukhariska versionen, men att al-Bayhaqis tillägg stärker du‘a’n och är välkommet att använda.

Del 3 – Vad sägs vid iqamah?

Den svaga hadithen

En hadith återgiven av Abū Dawūd (nr 528) anger att man vid iqamah, när mu'adhdhinen säger *"Bönen börjar"* (qad qamat al-salah), ska svara:

"Allah har etablerat den och gjort den evig" (Aqamaha Allahu wa adamaha)

Ibn Baz är tydlig i sin bedömning: **denna hadith är svag (da'if) och kan inte litas på**. Imam al-Nawawi, Ibn al-Qayyim och Imam al-Albani har alla försvagat denna hadith. Al-Albani klassificerar den som da'if i *Da'if Abi Dawūd*.

Vad man gör istället

Eftersom det inte finns något autentiskt bevis för ett specifikt svar vid iqamah, är den korrekta sunnan att **upprepa iqamah-fraserna precis som man upprepar adhanet** – med samma undantag för *Hayya 'ala al-salah* och *Hayya 'ala al-falah* där man säger *la hawla wa la quwwata illa bi-llah*.

Shaykh Ibn Othaymin (rahimahu Allah) bekräftar detta och tillägger att man inte bör uppfinna ett svar som inte bekräftats i Sunna – detta vore innovation (bid'ah). Att tuga och förbereda sig mentalt för bönen är bättre än att säga något obekräftat.

Sammanfattning – steg för steg

Nedan följer hela sunnan för den som hör adhan:

Under adhanet: Upprepa varje fras efter mu'adhdhinen, utom vid *Hayya 'ala al-salah* och *Hayya 'ala al-falah* – säg då *la hawla wa la quwwata illa bi-llah*.

Efter adhanet:

Sänd salawat på Profeten ﷺ:

Allahumma salli 'ala Muhammad wa 'ala ali Muhammad...

Läs sedan den stora du‘a‘n:

Allahumma Rabba hadhihi al-da‘wati al-tammah... innaka la tukhliful mi‘ad

Vid iqamah: Upprepa iqamah-fraserna som adhanet, utan specifikt tillägg vid *qad qamat al-salah* – den hadith som anger detta är svag.

Avslutande reflektion

Det är anmärkningsvärt hur Profeten ﷺ förvandlade även *lyssnandet* till bönen till en dyrkan med enorm belöning. Den som sitter i sitt hem, hör mu‘adhdhinen ropa och svarar med närvaro i hjärtat – Allah sänder tio böner över honom, och hans plats hos Profetens ﷺ medling på Domedagen är säkrad.

‘Omar ibn al-Khattab (radiya Allahu ‘anhu) förmedlar löftet:

”Den som säger detta från sitt hjärta kommer att träda in i Paradiset.” (Sahih Muslim, 385)

Det är inte ord på tungan som räknas – det är hjärtats närvaro. Varje adhan är en ny inbjudan från Allah. Svara med hela ditt hjärta.

”Och genom Allah uppnås framgång.” – Shaykh ‘Abd al-‘Aziz Ibn Baz

Källor: Ibn Baz i Muhammad bin ‘Abd al-‘Aziz al-Musnad (1422), Fatawa Islamiyyah, vol. 2. Kompletterande källor: Sahih al-Bukhari (611, 614, 4719), Sahih Muslim (383–385), Sunan al-Bayhaqi (1972), Sunan Abi Dawūd (528), Zad al-Ma‘ad (Ibn al-Qayyim), Sharh Sahih Muslim (al-Nawawi).